

AINEVALDKOND „KUNSTIAINED“ GÜMNAASIUM

1. ÜLDALUSED	2
1.1. Kunstipädevus	2
1.2. Õppeained ja maht	2
1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming	3
1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi	3
1.5. Lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega	5
1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi	6
1.7. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine	7
1.8. Hindamise alused	8
1.9. Füüsiline õpikeskkond	8
2. AINEKAVAD	9
2.1. Muusika	9
I kursus „Uusaegse helikeele kujunemine.	11
II kursus „Rahvuslikkus muusikas, ...	12
III kursus „Muusika 20. ja 21. sajandil.....	13
2.2. Kunst.....	15
I kursus „Kunst ja kunstiajalugu“	17
II kursus „Kunst ja visuaalkultuur 20. ja 21. sajandil ”	18

1. ÜLDALUSED

1.1. Kunstipädevus

Kunstiainete õpetamise eesmärk gümnaasiumis on kujundada õpilastes kunstipädevus, st olla kultuuriliselt teadlik, mõista kunstide mitmekesisust ning maailma kultuurilist eripalgelisust; omada põhiteadmisi Eesti, Euroopa maailma kultuuripärandist; väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas; mõelda kriitilis-loovalt; väärtustada mitmekesist eneseväljendusoskust, isikupära ning valmisolekut leida värskaid lahendusi muutuvates oludes; osata kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks.

Kunstiainete õpetamise kaudu taotletakse, et gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) peab kunsti ja muusikat elu loomulikuks osaks ning mõistab nende kunstivaldkondade esteetiliste tegurite olulisust nüüdisaegses ühiskonnas ja igapäevaelus;
- 2) avastab ja väärtustab kunstide mitmekesisust ning muutumist ajas, kohas ja erinevates kultuurides, seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 3) mõtleb ning tegutseb kultuurimaastikul informeeritult ja kriitiliselt ning väljendab oma seisukohti ja emotsioone;
- 4) tunnetab oma loomingulisi võimeid, viib loomingulisi ideid ellu enesekindlalt ning asjatundlikult, väärtustab kaaslaste erinevaid ideid ja lahendusi;
- 5) tunneb kultuuritraditsioonide mitmekesisust, võrdleb kultuuriliste ilmingute sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab neid;
- 6) väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunnetab end kultuuritraditsioonide kandjana;
- 7) omab ülevaadet muusika ja kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsetest, ametitest ja edasiõppimisvõimalustest.

1.2. Õppeained ja maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kohustuslike õppeainetena muusika ja kunst. Kunstiainete kohustuslikud kursused on järgmised:

kunst 2 kursust

10. klass: "Kunst ja kunstiajalugu"

11. klass: „Kunst ja visuaalkultuur 20. ja 21. sajandil“

muusika 3 kursust:

10. klass: „Uusaegse helikeele kujunemine“

11. klass: „Rahvuslikkus muusikas“

12. klass: „20. ja 21. sajandi muusika“

Kõigi kursuste juurde kuulub „Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming“.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstiaineid ühendab kultuurilise mitmekesisuse tundmaõppimine ning väärtustamine, Eesti ja paikkondliku kultuuritraditsiooni edasikandmine ning kultuurilise ja rahvusliku identiteedi kujundamine. Kunstiainetes õpitakse tundma kultuuride arengulugu ja suundumusi, kunstiliikide ja -stiilide ning ühiskondlike protsesside vastastikuseid mõjutusi, varasemate ajastute kunstiloomingu suhestumist tänapäevaga ning aktuaalsete teemade käsitlemist kunstide kaudu.

Kunstiaineid õpetades pööratakse tähelepanu sotsiaalsete, eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujundamisele ning toetatakse avatud ja kriitilist suhtumist erinevatesse kultuurinähtustesse. Kunstiainetes eeldatakse ning võimaldatakse õpilase aktiivset osalust kunstitegevustes, mille kaudu arendatakse mõtte- ja tundemaailma, taju, loovust ning analüüsivõimet. Toetudes teadmistele ja oskustele rakendatakse loomevõimeid ning mõtestatakse iseenda ja kunstide rolli ühiskonnas.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (teoste analüüs ja võrdlus);
- 2) ainealne (verbaalne) keel;
- 3) loominguiline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 4) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 5) omakultuuri, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 6) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppekäigud muuseumidesse, teatritesse, kontsertide kuulamine ning näituste festivalide, avatud ateljeede külastamine toetavad kultuuripärandi ja nüüdisaegse kultuuri väärtustamist ning kujundavad vastutustunnet selle hoidmise ja kaitsmise eest.

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Ainevaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppes nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise kujundamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud ja enesekehtestamisoskus loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujunemisel on tähtis koht kooli ja kodu koostööl.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeained rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse isikupäraseid loovaid lahendusi ning kultuurilist ja sotsiaalset mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguiline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ning muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine ning valdkondlikes ja valdkondade ülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning väärtustavad üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutakse oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannete täitmisel saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuri- ja sotsiaalteemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ning toetada nende identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus. Kunstiaineis kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstiaineis saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õpilase rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiaineis on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms kõnelemine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ja loovtööde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning mitmesuguste info esitamise viiside kasutamist (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik vm). Kunstiaineis tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse analüüsima kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiainetes õpitakse kasutama tehnoloogia vahendeid loovülesannete lahendamisel. Loometegevuses õpitakse kasutama uudseid lahendusi, mõistma teaduse ning tehnoloogia rolli muusika ja kunsti arengus.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstiaineis üksi- ja rühmatöö, uurimis- ja probleemülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstiainete valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus võimaldab katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust plaanima, vastutama tööde lõpuni tegemise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Digipädevus. Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid teabe otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud teavet rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt. Loominguga tegelemiseks osatakse valida ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Oma loomingut jagades ning teiste loomingut kasutades järgitakse digikeskkonnas intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ning kohustusi. Ollakse teadlik digivahendite rakendamisega kaasneva võivatest terviseriskidest. Internetis loomingut jagades tegutsetakse vastutustundlikult.

1.5. Lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Valdkondade üleseks lõiminguks on kunstivaldkonna õppeainetes palju võimalusi, sest teiste eluvaldkondadega suhestumine ja interdistsiplinaarsus on nüüdisaegsele kultuurile iseloomulik. Kunstide aineseks on inimeseks olemine ja sotsiaalsed suhted, olles paljudes erinevates avaldumisvormides tihedalt seotud oma ajastu mõtteviisidega.

Erinevate kultuuridega tutvutakse keele ja kirjanduse, võõrkeelte, sotsiaalainete, loodusainete ja kehalise kasvatuse tundides, kujundatakse väärtushoiakuid ning teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiained keskenduvad teiste õppeainetega võrreldes kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooniallikana.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ning kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis. Kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, dünaamika jm).

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid).

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalained. Vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ja kultuuri rolli ja muutumist erinevatel inimajaloole etappidel. Õpitakse tundma eri ajastute eetilisi ja esteetilisi tõekspidamisi ning nende seotust sotsiaalsete, majanduslike, ideoloogiliste, tehnoloogiliste jm mõjutajatega. Ühine on maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine ja väärtustamine, isiklike seisukohtade väljendus- ja põhjendusoskuste kujundamine.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiainete õppes rakendatakse kõiki läbivaid teemasid õppeainete eesmärgiseade, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtuvalt õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kunst ja muusika võimaldavad õpilasel teadvustada oma võimeid ning huve, omandada nii ainespetsiifilisi kui ka üldisemaid mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiaid, sh õpioskusi. Tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega. Kunstide õppimine arendab ka kõigil teistel elualadel vajalikku loovat mõtlemist.

Keskkond ja jätkusuutlik areng on seotud loodusliku ja kultuurilise mitmekesisuse väärtustamisega. Teadvustatakse inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes keskkondades. Tähelepanu pööratakse inimtegevuse mõjule keskkonna, sh sotsiaalse keskkonna arengus ning keskkonnaprobleemide lahendamisel. Tähtsal kohal on sotsiaalne aktiivsus – seisukohtade ja hoiakute väljendamine kunstialaste tegevuste kaudu.

Teabekeskkond. Läbiva teema käsitlemisel kujundatakse õpilastes mitmekülgsed oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ning visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendite kasutamine, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, õpitakse teadlikult tegutsema ja arvestama meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitsega.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist, mis omakorda toetab õpilaste positiivse enesehinnangu kujunemist.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiaineis teadvustatakse loovtegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Õppes tutvutakse Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus ning kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist.

Kultuuriline identiteet. Õpilased võtavad osa ühiseid väärtusi kujundavatest kunstisündmustest nii esineja kui publikuna (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel, samuti osavõtt ülekooolilistest, maakondlikest ja riiklikest võistlustest. Kunstiainete kaudu kujundatakse teadlikke näituse-, teatri- ja kontserdikülastajaid, mis omakorda aitab tõsta inimeste elukvaliteeti.

1.7. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õpet kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) võimaldatakse õppida üksi ja rühmas, kasutades mitmekesist ja tänapäevast õppemethodikat ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile;
- 3) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvutiklass, virtuaalkeskond jne; õppekäigud kontsertidele, teatritesse, muuseumidesse, stuudiosse, näitustele, raamatukogudesse jne;
- 4) teostatakse erinevaid praktilisi loovtöid nii individuaalsete kui ka rühmatöödena;
- 5) teemakohase info leidmiseks ning kunstiteoste loomiseks ja esitlemiseks rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi, õppematerjale ja töövahendeid;
- 6) arendatakse õpilaste analüüsi- ja eneseväljendusoskust: retsensioonide ja uurimistööde koostamine ning esitlemine, kunsti- ja muusikateoste ning ajastute näidete võrdlemine ja analüüsimine;
- 7) seostatakse õppesisu näidetega paikkonna, Eesti ja maailma kunsti ning muusika, samuti eesti rahvakultuuri kohta;
- 8) leitakse tunnivälise loometegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jm).

Õppetegevuse korraldamiseks on oluline planeerida õpilaste aktiivset loovtegevust. Praktiliste tööde aineistik on seotud nii kunstide kui ka õpilase igapäevaelu (keskkonna, aja ja ühiskonnaga) ning aktuaalsete sündmuste ja probleemidega – kasutada saab kõigis õppeainetes omandatud teadmisi ja oskusi.

Õppetegevuse kavandamisel on õpetajal võimalus koostöös õpilastega teha valikuid õppesisu käsitlemises ja võimaluse korral arvestatakse õpilaste ettepanekutega õppetöö kavandamisel selleks, et taotletavad õpitulemused oleksid saavutatud ning üld- ja valdkondlikud pädevused kujundatud.

1.8. Hindamise alused

Hindamisel lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Kunstiainetes on hindamine eelkõige kujundav – õppimist ja arengut toetav. Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet tema individuaalse arengu kohta, arendada eneseanalüüsi oskust, suunata tema enesehinnangu kujunemist ning toetada tema visuaalse/muusikalise väljendusviisi leidmist ja arendamist.

Hindamise objekt on nii tööprotsess kui ka lõpptulemus: kunstis loovtööde arendamise eksperimendid ja valminud teos, visuaalne väljendusoskus ning aruteludes osalemine, kunstiteose analüüs ja uurimistöö jne; muusikas teadmiste ja oskuste rakendamine musitseerides ning omaloomingus, suuline ja kirjalik väljendusoskus kuulatud muusikat analüüsides ning muusikamõisteid kasutades, muusika arenguloo aruteludes osalemine, uurimusliku/praktilise töö koostamine jm. Õpilane osaleb aktiivselt hindamises nii oma arengu teadliku jälgimise (nt õpimapp, portfoolio) kui ka oma valikute ja arvamuste põhjendamise kaudu.

Õpilane peab alati teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise lähtekohad ja kriteeriumid. Ülesannete laadi valides ja hindamisaspekte kindlaks määrates tuleb väärtustada oskust leida asjakohast infot, seda tõlgendada ja järeldusi teha. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hinnates ei arvestata. Kokkuvõtval hindamisel võrreldakse õpilase teadmisi ja oskusi tema õppe aluseks olevas õppekavas ja ainekavas toodud oodatavate tulemustega. Õpilase silmapaistvat esinemist kooliüritustel, kooli edukat esindamist kunsti- ja muusikaprojektides, -võistlustel ning konkurssidel võib arvestada õppe osana kokkuvõtval hindamisel.

1.9. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab kunstiainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid.

Kunsti õpetamiseks on vajalikud:

- 1) individuaalseks ja rühmatöökaks vajalik pind;
- 2) 500 luksise päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi/kanalisatsioon;
- 3) vajalikud töövahendid ja materjalid;
- 4) DATA-projektori, skanneri ja printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus.

Muusika õpetamiseks on vajalikud:

- 1) muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatöökaks ja liikumiseks vajalik pind;
- 2) fono- ja videoteegi (CD, DVD), DATA-projektori kasutamise võimalus;
- 3) vajalikud vahendid.

2. AINEKAVAD

2.1. Muusika

2.1.1. Muusika õpetamise õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab muusika võimalusi ning näeb selle rakendusi nii enese elu ja tegevuse kui ka suhtluse, ümbritseva maailma mõtestamise, mõjutamise ning kujundamise vahendina;
- 2) väärtustab muusikat kui tähtsat osa inimkonna kultuuris; teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana: mõistab ja väärtustab kooriliikumise ning laulupidude sotsiaal-poliitilist olemust ja muusikahariduse tähendust;
- 3) osaleb muusikaelus, on omandanud valmisoleku muusikalisteks tegevusteks ning elukestvaks muusikaharrastuseks;
- 4) oskab muusikat kriitiliselt kuulata, analüüsida ja tõlgendada; rakendab loovust muusikalises eneseväljenduses;
- 5) teadvustab ja järgib intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ning kohustusi; kasutab nüüdisaegseid infotehnoloogiavahendeid;
- 6) arvestab kaaslast ning väärtustab koostööd;
- 7) orienteerub heliloomingu, interpretatsiooni, muusikapedagoogika jt muusikavaldkonna elukutsetes ja edasiõppimisvõimalustes.

2.1.2. Muusikaõpetuse kirjeldus

Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) musitseerimine (laulmine ja pillimäng);
- 2) omalooming;
- 3) muusika kuulamine ja muusikalugu.

Gümnaasiumis pööratakse tähelepanu õpilaste individuaalsete võimete ja oskuste arendamisele ja rakendamisele, isikupärase mõtlemise süvendamisele ning õpilaste sotsiaalsete oskuste rakendamisele muusikalistes tegevustes, kasutades mitmekesiseid õppevorme ja -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt (ühislaul), kooris kolme- või neljahäälselt. Rakendatakse põhikoolis õpitud pillimänguoskusi (rütmi- ja plaatpillid, plokkflööt või väikekannel, akustiline kitarr) ning avardatakse musitseerimisvõimalusi nii individuaalselt kui ka erinevates pillikoosseisudes. Muusikalises omaloomingus innustatakse õpilasi loomingulisi ideid ellu viies kasutama nii traditsioonilisi kui ka multimeedia vahendeid.

Muusika kuulamisel tähtsustub oma arvamuse väljendamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes teadmistele ja muusika oskussõnavarale. Muusikaloos tutvutakse eri ajastute väljendusvahendite, stiilide, heliloojate ja interpreetidega ning luuakse seoseid mineviku ja nüüdisaja vahel. Nii muusikatunnis kui ka tunnivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) kujundatakse õpilase isikupärast esinemisoskust ja ettevõtlikkust. Kontserdielu elavdamise seisukohalt on otstarbekas koostöö paikkonna muusikakooliga. Õpilaste teadmisi ning silmaringi avardavad kontsertidel ja teatrietendustel käimine ning õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: muuseumidesse, stuudiosse, kõrgkoolidesse jms, mida seostatakse võimaluse korral kursuse teemadega. Ainekavast lähtuvalt kaasatakse õpilane muusika õppesisu kavandamisse oma ettepanekute ja valikutega.

2.1.3. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) rakendab oma võimeid ja oskusi muusikalistes tegevustes, kasutades omandatud muusikateoreetilisi teadmisi;
- 2) on tutvunud erinevate ajastute üldkultuurilise taustaga ning oskab luua seoseid varasemate aegade ja nüüdisaja muusikakultuuri vahel, mõistab muusika rolli eri ajastuil;
- 3) väljendab oma arvamust kuulnud muusika kohta: analüüsib ja argumenteerib seda, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale;
- 4) oskab leida infot ja kriitiliselt suhtuda erinevatesse teabeallikatesse; oskab koostada referaati, esseed, kontserdiarvustust, uurimis- ja praktilist tööd muusikast, kasutades nüüdisaja infotehnoloogia võimalusi;
- 5) osaleb võimaluse korral koolikooris ja/või erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes ning paikkonna muusikaelus;
- 6) on laulu- ja tantsupeo traditsiooni austaja ning edasikandja laulja, tantsija, pillimängija või muusikateadliku kuulajana/vaatajana; väärtustab ühislaulmist kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.

2.1.4. Kursuste õpitulemused ja õppesisu

I kursus „Uusaegse helikeele kujunemine.

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming“

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- 1) rakendab oma muusikavõimeid, -teadmisi ning -oskusi laulmises, pillimängus ja omaloomingus;
- 2) võrdleb käsitletud ajastute üldkultuurilist tausta ning muusikanäidete põhjal keskaja, renessansi, baroki ja klassitsismi muusikat, leiab seoseid nüüdisajaga, oskab oma arvamusi argumenteeritult põhjendada ning mõistab muusika rolli eri ajastuil;
- 3) analüüsib kuulatud muusikat ning muusikaüritusi, kus ta on käinud, rakendades omandatud
- 4) teadmisi ja muusikasõnavara.

Õppesisu

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming.

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks. Pillimängu rakendamine ühismusitserimisel ja muusikaloo illustreerimiseks. Omalooming: kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

Muusika kuulamine ja muusikalugu. Muusika teke ja olemus. Muusika roll vanadel kultuurirahvastel. Muusika väljendusvahendid. Helilooja ning tema kaasaeg.

Keskaeg. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Gregooriuse laul, missa, mitmehäälsuse ja noodikirja kujunemine, rüütlikultuur.

Renessanss. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Polüfoonilise muusika areng, ilmalik laul ja seltskonnamuusika, instrumentaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas.

Barokk. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Õukonnamuusika, ooper, oratoorium, passioon, kontsert, prelüüd ja fuuga. Žanre tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Claudio Monteverdi, Georg Friedrich Händel, Johann Sebastian Bach, Antonio Vivaldi.

Klassitsism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Sonaaditsükkel, keelpillikvartett, sümfoonia, instrumentaalkontsert, reekviem, klassikaline sümfooniaorkester, ooperi areng. Žanre tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Franz Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven.

Õppekäigud:

- 1) muusikaüritusel (kontsert, muusikalavastus) käimine vähemalt kord kursuse vältel ning sellekohase arvamuse avaldamine suuliselt ja/või kirjalikult muusika oskussõnavara kasutades;
- 2) õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud vm.

II kursus „Rahvuslikkus muusikas,

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming“.

Õpitulemused

- 1) rakendab oma võimeid, muusikateadmisi ning -oskusi laulmises, pillimängus ja omaloomingus;
- 2) oskab muusikanäidete põhjal võrrelda romantismiajastu muusikat varasemate ajastute muusikaga ning oma arvamust argumenteeritult põhjendada; mõistab muusika rolli eri ajastuil;
- 3) oskab leida paikkonna, Eesti ja Euroopa muusikakultuuri seoseid;
- 4) oskab leida eesti pärimusmuusika (sh paikkonna) ja nüüdisaja folklooriilmingute seoseid ning erinevusi;
- 5) väljendab oma arvamust ja analüüsib muusikaüritusi, kus ta on käinud (võimaluse korral sidudes muusikaloo teemadega), rakendades omandatud teadmisi ning muusikasõnavara.

Õppesisu

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming.

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks. Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks. Omalooming: kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

Muusika kuulamine ja muusikalugu.

Romantism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Soololaul, instrumentaalsed väikevormid, programmiline muusika (sümfooniline poem), lavamuusika (ooper, ballett, operett). Rahvuslikud koolkonnad. Hilisromantism. Žanre tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Franz Schubert, Fryderyk Chopin, Ferenc Liszt, Hector Berlioz, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, Pjotr Tšaikovski, Jean Sibelius, Edvard Grieg, Richard Strauss jt.

Pärimusmuusika. Folkloor, regilaulu liigid, rahvapillid, rahvatantsud, uuem rahvalaul, uuemad laulumängud. Pärimusmuusika seosed nüüdisajaga. Muusikanäited eesti pärimusmuusikast.

Eesti professionaalse muusikakultuuri kujunemine. Muusikaelu Eestis enne rahvuslikku ärkamisaega. Laulupidude traditsiooni kujunemine. Eesti esimesed professionaalsed heliloojad ja muusikud, esimesed sümfoonilised ja vokaalsümfoonilised suurteosed eesti muusikas. Rahvusliku helikeele kujunemine koorimuusikas, instrumentaalmuusikas ning lavamuusikas. Muusikanäidete valik järgmiste heliloojate loomingust: Aleksander Kunileid, Friedrich August Saebelman, Karl August Hermann, Miina Härma, Konstantin Törnpu, Mihkel Lüdig, Rudolf Tobias, Mart Saar, Cyrillus Kreek, Heino Eller, Evald Aav, Eduard Tubin jt.

Õppekäigud:

- 1) muusikaüritusel (kontsert, muusikalavastus) käimine vähemalt kord kursuse vältel ning sellekohase arvamuse avaldamine suuliselt ja/või kirjalikult muusika oskussõnavara kasutades;
- 2) õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud vm.

III kursus „Muusika 20. ja 21. sajandil.

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming“ Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- 1) rakendab oma võimeid, muusikateadmisi ning -oskusi laulmises, pillimängus ja omaloomingus;
- 2) on tutvunud muusikanäidete varal džäss-, rokk- ja popmuusika väljendusvahenditega ning oskab oma arvamusi argumenteeritult põhjendada, mõistab muusika rolli muutumist sajandi vältel;
- 3) oskab muusikanäidete põhjal võrrelda 20. ja 21. sajandi muusikastiile;
- 4) väljendab oma arvamust ning analüüsib muusikaüritusi, kus ta on käinud (võimaluse korral siduda muusikaloo teemadega), rakendades omandatud teadmisi ja muusikasõnavara.

Õppesisu

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming.

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks. Pillimängu rakendamine ühismuusitsemisel ja muusikaloo illustreerimiseks. Omalooming: kaasmängude loomine lauludele, muusika mõiste avardumine – muusikaliste improvisatsioonide sidumine nüüdismuusikaga.

Muusika kuulamine ja muusikalugu. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid.

Massikultuur ja kõrgkultuur.

Impressionism, ekspressionism, neoklassitsism. Ülevaade 20. sajandi II poole muusikastiilidest ja -suundadest. Muusikastiile tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Claude Debussy, Maurice Ravel, Igor Stravinski, Arnold Schönberg, Carl Orff, Benjamin Britten, Sergei Prokofjev, Dmitri Šostakovič, Olivier Messiaen, John Cage, Pierre Boulez, Steve Reich, Philip Glass, George Gershwin jt.

Eesti muusika pärast Teist maailmasõda. Muusikaelu Eestis pärast Teist maailmasõda. 20. sajandi II poole muusikasuundade peegeldused eesti koori- ja instrumentaalmuusikas. Uued suunad 21. sajandil. Muusikanäited valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Gustav Ernesaks, Artur Kapp, Veljo Tormis, Ester Mägi, Eino Tamberg, Jaan Rääts, Lepo Sumera, Raimo Kangro, Urmas Sisask, Arvo Pärt, Erkki-Sven Tüür, Helena Tulve jt.

Džässmuusika. Džässmuusika kultuurilooline taust ja väljendusvahendid. Džässmuusika Eestis ja mujal maailmas. Muusikanäited džässmuusikast.

Pop- ja rokkmuusika. Pop- ja rokkmuusika ajaloolis-sotsiaalne taust ja väljendusvahendid, areng ning tänapäev, muusikaelu ja muusikatööstuse nüüdisaegsed suunad. Muusikanäited pop- ja rokkmuusikast.

Õppekäigud:

- 1) muusikaürituste (kontsert, muusikalavastus) külastamine vähemalt kord kursuse vältel ning sellekohase arvamuse avaldamine suuliselt ja/või kirjalikult, kasutades muusika oskussõnavara;
- 2) õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud vm.

2.2. Kunst

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab kunsti võimalusi ning näeb selle rakendusi nii enese elu ja tegevuse kui ka maailma mõtestamise, mõjutamise ning kujundamise vahendina;
- 2) orienteerub kunstikultuuri arenguloo põhilistes küsimustes ja etappides;
- 3) iseloomustab ja võrdleb nüüdisaegses kunstis rakendatud mitmekesiseid ideid ja väljendusvahendeid;
- 4) mõistab kunsti ja visuaalkultuuri seoseid ühiskondlike protsesside ning teiste valdkondadega;
- 5) rakendab loovas eneseväljenduses erinevaid kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi võtteid, tõlgendab ja lahendab erinevaid probleemülesandeid;
- 6) väärtustab end ümbritsevat elukeskkonda ja visuaalkultuuri pärandit, mõistab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 7) orienteerub kunsti, arhitektuuri ja disaini valdkondadega seotud elukutsetes ja edasiõppimisvõimalustes.

Õppeaine kirjeldus

Gümnaasiumis kunsti õpetamise kaudu toetatakse õpilase tervikliku maailmapildi kujunemist, milles on tähtis koht kunstiloo ja nüüdisaegse visuaalse keskkonna tundmaõppimisel. Kunsti arengut vaadeldakse laiemalt, luues seoseid kultuuri, ühiskonna ja ajaloo. Toetatakse positiivse suhtumise kujunemist kunstisse kui valdkonnasse.

Gümnaasiumi kunstiõpe loob baasi kunsti ning visuaalkultuuri vormi- ja pildikeele mõistmiseks ning kultuuride mitmekesisuse väärtustamiseks, avades üldmõisted ja kontseptsioonid. Õppes on kandev osa eri ajastute kujutamisaadide võrdlusel ning kirjeldusmudelite loomisel. Kunstilugu avatakse suuremate teemarihmade kaudu, vanema kunsti näiteid kõrvutatakse 20. ja 21. sajandi kunstiga. Teemapõhine käsitlus võimaldab rõhutada kunsti seoseid ühiskonnas ja kultuuris toimunuga. Tähtis on näidata ajastu kunsti seoseid üldise mõtteviisiga, esile tuua kultuuri ja elukorralduse muutumise ühiskondlikke tegureid: filosoofia, religiooni ja valitsemiskorra mõju ning tehnika ja majanduse arengut. Teemade kaudu käsitlus aitab orienteeruda kunstivoolude paljuses, arendab tähelepanu ja vaatlemisuskust ning innustab leidma sidemeid mineviku ja tänapäeva vahel.

Nüüdisaegse kunsti, disaini, keskkonna ja virtuaalse meediakeskkonna käsitlemisel on peamine rõhk konteksti ning sõnumi analüüsil. Oluline on kunsti ja visuaalse kultuuri mõtestamine tänapäeva kultuurikontekstis. Kunsti käsitlemisel tuuakse võimalikult palju paralleele paikkonna ning Eesti kunsti ja kultuuriga, samuti näiteid nende kohta.

Kunstialane loov tegevus võimaldab nautida kunsti loomist ning arendada väljendususkust, toetab emotsionaalset ja isiksuslikku arengut. Kunstiõppe ülesanne on toetada õpilase loova mõtlemise, seoste loomise ja probleemilahenduse oskuste arenemist.

Õppesisu on jagatud tinglikult kolme plokki:

- 1) TEA! ehk sisulis-struktuuriline ülevaade (kunsti ajalugu ja olemus, nüüdiskunsti sünd ning arengusuunad);
- 2) MÕTLE! ehk temaatiline, seoseid loov ja teadmisi laiendav osa (ajastuid läbivad teemad ning võrdlused);
- 3) LOO! ehk uurimuslik, praktiline ja kinnistav osa (õppekäigud, loovtööd ja uurimused).

TEA!-teemasid käsitletakse nii ajalise kui ka sisulise mahu poolest üldistatud kujul, eesmärk on luua õpilastele taustsüsteem ajastuid läbivate teemadega tegelemiseks ja nende võrdlemiseks. MÕTLE!-plokis võib eri ajastute läbivaid teemasid siduda LOO! osa loominguliste praktiliste töödega, millele annavad teoreetilise aluse loengud ja uurimused – nende vahekord on õpetamise metoodika küsimus.

LOO!-osa on õppesisu kinnistav ja loovaid kogemusi laiendav. Terviklikku õpiprotsessi toetab visuaalse materjali kogumine, süstematiseerimine ning analüüsimine.

Õppesisu mahus võib teha valikuid ja kombineerida õppetegevusi kavandades mitmeid teemasid kahe kursuse vahel, tagades oodatavad õpitulemused, valdkonnapädevused ning üldpädevused. Tulenevalt kunstivaldkonna eripärast ja kooli/õpetaja võimalusest kursuste teemasid jagada on mõlema kursuse õpitulemused esitatud üldistatult ja ühtse tervikuna.

2.2.3. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

- tunneb visuaalse kultuuri valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (kunst, arhitektuur, disain, visuaalne kommunikatsioon jne);
- iseloomustab kunsti arengusuundi ja seostab muutusi ühiskonnaelu korralduse, religiooni, teaduse, tehnoloogia jm mõjudega; on salliv kultuurierinevuste suhtes;
- märkab ning mõistab kunsti ja visuaalkultuuri mõjusid ühiskonnale ning keskkonnale nii ajaloo kui ka tänapäeval;
- võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid, otsides neis vastava ajastu temaatikat, sõnumeid ning visuaalset vormikeelt; iseloomustab üldjoontes kunstiteoste ajalist ja stiililist kuuluvust;
- tõlgendab ja analüüsib nüüdiskunsti teoseid ja erinevaid teostusviise (nt maal, installatsioon, video, kohaspetsiifiline kunst jt) ning seostab nüüdiskunsti teiste valdkondadega (nt teadus, meedia, reklaam, poliitika);
- väärtustab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnasäästlikku arhitektuuri ja disaini; analüüsib ning võrdleb esemelise keskkonna ja visuaalse kommunikatsiooni ilminguid;
- esitab iseseisvalt loomingulisi ja uurimisülesandeid ning otsib neile lahendusi, arendades kontseptsioone ja kavandades teoseid;
- rakendab oma ideede väljendamiseks sobivaid visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja -vahendeid; oskab ning julgeb eksperimenteerida;
- esitleb oma loomingut ja uurimistulemusi, kasutades ainetterminoloogiat;
- on oma loovates lahendustes eetilise, mõistab kunstniku vastutust; arvestab keskkonna- ja kultuuripärandi kaitse nõudmisi.

Kursuste õppesisu

I kursus „Kunst ja kunstiajalugu“

Õppesisu

Kunsti roll eri ajastuil.

Kunsti mõiste ja selle muutumise ajalugu. Kunstnik, teos ja vaataja oma kaasajas. Kunstiteoste analüüsi ja tõlgendamise erinevad meetodid (nt vormiline, märgiline, sotsiaalne) ja vormid (nt kunstikriitika, retsensioon, kirjandusteos, kunstifilm).

Kunstikultuuri üldistav ajatelg.

Üldistava ajatelje käsitlemisel on olulisim selgitada ja põhjendada kunsti muutumist. Peamiste faktide ja näidete abil luuakse seosed ühiskondlike põhjuste, kunsti ja ajastu mõtteviisi vahel. Erialase sõnavara omandamine.

Vanimad kõrgkultuurid. Esiaja kujutised. Mesopotaamia. Egiptus.

Antiikaja kunst. Vana-Kreeka. Vana-Rooma.

Keskaja kunst. Varakristlus ja Bütsants. Romaanika. Gootika. Kunst ja religioon.

Renessans. Kunst Itaalias ja põhja pool Alpe. Inimesekeskse maailmapildi kujunemine. Kunst ja teadus. Trükikunsti leiutamine.

Barokk. Baroki suunad ja rokokoo. Õukonnakunstist argielu kujutamiseni.

18. ja 19. sajandi kunst. Klassitsism. Antiikpärandi mõju ja valgustusajastu ideed. Vaimu ja võimu arhitektuur. Romantism. Realism.

Eri ajastute kunsti võrdlevate teemade valik.

Seoseid loovad teemad rõhutavad kunsti seoseid ühiskonnas ja kultuuris toimunuga, ajastu mõtteviisi, religiooni ja valitsemiskorra, tehnika ja majandusega. Eri ajastute kunsti seostades arutleda kunstiteoste väljendusvahendite, loomise eesmärkide, tähenduse ja sotsiaalse rolli üle.

Kunsti nähtusi võrdlevad teemad (valida kuni kolm teemat):

- perspektiivikasutus, keskkonna ja ruumi kujutamise viisid;
- inimese kujutamise viisid: idealiseeritud, realistlik, stiliseeritud;
- lugude ja sümbolite ringlus läbi sajandite;
- kunstniku rollid: käsitöölaine, leiutaja, ajaloolane, geenius, staar, ettevõtja jne;
- muuseumi sünnid, tuntumad galeriid ja muuseumid.

Loomingulised ja uurimisprojektid, õppekäigud.

Loomingulised projektid on seotud Mõttele!-osa võrdlevate teemadega ning mõtestavad, kinnistavad ja laiendavad õpitut. Oluline on isiklik vaatenurk, käsitletavate teemade endast ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine.

Loovtööde tegemisel valida oma ideele sobivad väljendusvahendid (nt joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, tegevuskunst jne). Loovtöö protsessi osa on töö esitlemine, analüüs ja tõlgendamine ning oma valikute põhjendamine.

Projektid ning õppekäigud on seotud erinevate õpikeskkondadega: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskond jne.

II kursus „Kunst ja visuaalkultuur 20. ja 21. sajandil ”

Õppesisu

Kunsti ja visuaalkultuuri muutumine.

Nüüdisaegse elutunnetuse ja globaalse maailma sünd, teaduse, tehnoloogia ja linnastumise võidukäik. Kunstiteos ja kontekst: vaatajad, koht ning aeg. Autorsus, kunstnike ja vaatajate suhte muutumine. Elukeskkonna kujundamise põhimõtted: arhitektuur, disain, visuaalne meedia.

Kunst moderniseeruva ajastul.

19. sajandi lõpu kunst: impressionism, postimpressionism, juugend ja sümbolism. Fotograafia ja illustreeritud ajakirjandus. 20. sajandi I poole kunst. Modernistliku kunsti suunad: fovism, ekspressionism, futurism, kubism, abstraktsionism, sürrealism. Avangard. I maailmasõda ja dadaism. Modernistlik arhitektuur ja disain. Funktsionalism. Kunst totalitaarsetes riikides: sotsialistlik realism, natsionaalsotsialistlik kunst.

II maailmasõja järgne kunst.

Külm sõda: abstraktne ekspressionism *versus* figuratiivne kunst. Üleminek modernismist postmodernismi. Minimalism, opkunst jne. Popkunst. Hüperrealism. *Happening*, kehakunst, maakunst. Kontseptualism kui nüüdisaegse kunsti alusprintsip.

Postmodernism ja nüüdiskunst.

Postmodernistlik kunst. Sotsiaalkriitiline ja poliitiline kunst. Kunst avalikus ruumis. Kunstimeediumide paljus: maal, graafika, skulptuur, installatsioon, fotokunst, videokunst, tegevuskunst, interaktiivne meediakunst, helikunst, netikunst jt. Teemade ja seisukohtade paljus 21. sajandi kunstis: teadus, innovatsioon, ökoloogia, identiteet, soolisuus, eetika jne. Rahvusvahelised nüüdiskunsti näitused ja kunsti globaliseerumine.

Keskkond. Disain. Visuaalne meedia.

Arhitektuuri ja disaini valdkonnad (tootedisain, mood, graafilne disain jne). Ehitatud keskkonna arengusuunad seoses ühiskonna, tehnoloogia ning inimese mõtteviiside muutumisega. Disain ja inimsõbralik elukeskkond: innovatsioon, targad materjalid, keskkonnateadlikkus. Disainiprotsess – probeemilahendus. Meediakeskkond ja visuaalne kommunikatsioon.

Kultuuripärandi kaitse. Autoriõigus. Kunsti, arhitektuuri ja disainiga seotud elukutsed.

Nüüdiskunsti nähtusi võrdlevad teemad (valida kuni kolm teemat):

- 1) Individuaalsus, kollektiivsus ja anonüümsus kunstis.
- 2) 20. sajandi nn realismid: sürrealismist ja sotsrealismist kuni hüperrealismi ja videokunstini.
- 3) Mäng kunstiajaloo minevikuga, tsitaat, remiks, paroodia nüüdisaja kunstis ning visuaalkultuuris.
- 4) Kunsti aktiivsed sekkumised ühiskonda: poliitiline kunst, feministlik kunst, avalik kunst.
- 5) Nüüdisaegse kultuuri interdistsiplinaarsus: kunst, muusika, film, kirjandus.
- 6) Muutused arhitektuuris ja disainis 20. ja 21. sajandil.

Loomingulised ja uurimisprojektid, õppekäigud.

Loomingulised projektid on seotud Mõttele!-osa võrdlevate teemadega ning mõtestavad, kinnistavad ja laiendavad õpitut. Oluline on isiklik vaatenurk, käsitletavate teemade endast ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine. Loovtööde tegemisel valida oma ideele sobivad väljendusvahendid (nt joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, tegevuskunst jne). Loovtöö protsessi osa on töö esitlemine, analüüs ja tõlgendamine ning oma valikute põhjendamine. Projektid ja õppekäigud on seotud õppe korraldamisega erinevates õpikeskkondades: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskkond jne.